

Sygn. akt II Ca 197/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Jarosław Gołębiowski SSR del. Mirosława Makowska (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Dorota Roniek

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa E. M.

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki E. M.

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 18 grudnia 2014 roku, sygn. akt I C 572/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bełchatowie pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za instancję odwoławczą.

Sygn. akt II Ca 197/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa E. M.

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) sp. z o.o. w B.

o zapłatę,

1. oddalił powództwo.

2. zasądził od powódki E. M. na rzecz Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w B. kwotę 2.417,00 zł tytułem kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania

W dniu 16 października 2013 r. pomiędzy Miastem B. jako zleceniodawcą a Przedsiębiorstwem (...) spółką z o.o. w B. jako zleceniobiorcą została zawarta umowa, której przedmiotem było zimowe utrzymanie dróg będących w zarządzie Miasta B. w sezonie zimowym 2013 / 2014. Zakres umowy obejmował świadczenie usług polegających na usuwaniu śniegu i lodu oraz zwalczaniu śliskości zimowej wraz z profilaktycznym zapobieganiem jej. Umowa obowiązywała do 15 maja 2014 r. Zgodnie z umową zleceniodawca zobowiązany był do telefonicznych komunikatów dla zleceniobiorcy o konieczności rozpoczęcia akcji zimowego utrzymania dróg i przyjmowanie zwrotnych komunikatów o zakończeniu akcji

W dniu zdarzenia tj. 21 stycznia 2014 r. Przedsiębiorstwo (...) spółka z o.o. w B. posiadała ubezpieczenie w (...) SA (...)w W.

Ulica (...) w B., którą E. M. wskazała jako miejsce zdarzenia, znajdowała się w dniu zdarzenia w zarządzie Miasta B. / okoliczność niesporna /.

Sąd Rejonowy zważył, iż

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na brak legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego.

Poza sporem pozostaje okoliczność, iż ulica (...) w B. w dacie przedmiotowego zdarzenia pozostawała w zarządzie Miasta B., które zleciło Przedsiębiorstwu (...) spółce z o.o. w B. zimowe utrzymanie dróg pozostających w zarządzie Miasta.

Problem, czy jednostka samorządu terytorialnego może być zwolniona od odpowiedzialności deliktowej na podstawie art. 429 kc przez to, że powierzyła wykonanie czynności podmiotowi, który w zakresie swojej działalności trudni się wykonywaniem takich czynności, był przedmiotem rozważania i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy w sprawie sygn. III CSK 211 / 13. Przedtem problem ten nie był przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Zdaniem Sądu Najwyższego utożsamianie władzy publicznej wyłącznie z wykonywaniem imperium / władztwem administracyjnym / nie jest uprawnione na gruncie prawa cywilnego, dla którego - w zakresie dotyczącym odpowiedzialności odszkodowawczej - przedmiotem zainteresowania są wszelkie prawne formy działania państwa. Działania u jak też pochodna działalność samorządu wyrażają się nie tylko w zachowaniach traktowanych jako władcze z uwagi na możliwość stosowania przymusu, ale także w konstytucyjnie określonych innych sferach np. organizacji ochrony zdrowia lub systemu edukacji, gdzie n.i państwie nie spoczywa obowiązek, którego korelatem byłoby uprawnienie jednostki. Ta sfera działalności państwa, związana z realizacją uprawnień publicznych, może i powinna być u pewnym co najmniej zakresie - traktowana jako przejaw wykonywania władzy publicznej i mimo, iż co do zasady nie ma charakteru władczego. Nie jest ona jednak władczą wobec jednostki tylko wówczas, gdy jest należycie wykonywana. Zadania publiczne realizowane są bowiem na płaszczyźnie prywatnoprawnej w drodze wykorzystania elementów kontraktowych, charakteryzujących się dobrowolnością przystąpienia do nich przez/ jednostkę.

Natomiast stan rzeczy, w którym zadania publiczne państwa nie są wykonywane lub są wykonywane nieprawidłowo przez zastosowanie niewłaściwej metody realizacji zadania, stawia jednostkę - pozbawioną uprawnień i środków ochrony - w sytuacji przymusu faktycznego. Taki stan rzeczy, jako obciążający władzę publiczną, powinien rodzić jej odpowiedzialność odszkodowawczą, dla której realizacją właściwe są przepisy art. 417 i nast. kc. Można tu wskazać na realizację zadań własnych gminy w zakresie zaspokajania potrzeb wspólnoty, które obejmują m. inn. sprawy z zakresu usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania porządku i czystości oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych - o czym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, wykonywanych w różnych zakresach, w drodze powierzenia ich realizacji podmiotom spoza aparatu administracji publicznej, które w tym zakresie wchodzi w dalsze stosunki kontraktowe.

Niewykonywanie przez te podmioty obowiązków kontraktowych, wyrządzające szkodę odbiorcom usług wiąże się niekiedy bądź z wadliwą organizacją tego zadania przez samorząd gminy, bądź z brakiem kontroli i nadzoru nad przejawami jego realizacji, bądź z niezapełnieniem bezpośrednim wykonawcom należnych środków w sytuacjach,

gdy wykonywanie zadania finansowane / współfinansowane / jest przez samorząd. Brak jest wówczas jakichkolwiek podstaw do zwolnienia władzy publicznej od odpowiedzialności regulowanej w art. 417 i nast. kc, mimo że zdarzenie szkodzące nie wiąże się bezpośrednio ze stosowaniem przymusu i jest wynikiem relacji cywilnoprawnych typu kontraktowego.

W tym stanie rzeczy nieusprawiedliwione byłoby przyjęcie, iż prawna dopuszczalność powierzenia przez organ władzy publicznej zadania z zakresu użyteczności publicznej podmiotowi spoza sfery władzy publicznej, czyni z tego zadania przejaw działalności niewładczej albo może z innej przyczyny zwolnić powierzającego z odpowiedzialności na podstawie art. 417 i nast. kc. Samo bowiem powierzenie zadania przez organ państwowy lub samorządowy innemu podmiotowi, niezależnie od sposobu powierzenia, nie zwalnia władzy' publicznej od odpowiedzialności / p. wyrok SN z dnia 6 czerwca 2014 r., III CSK 211/13/.

W niniejszej sprawie żądanie pozwu dotyczy zdarzenia bezpośrednio związanego z

wykonywaniem przez Gminę Miasto B. zadań publicznych w zakresie utrzymania porządku i czystości m. inn. na pozostających w jej zarządzie drogach publicznych. Zatem, o czym wyżej, powierzenie przez Gminę zadań związanych z utrzymaniem porządku nawet profesjonalście, jakim jest pozwany, nie zwalnia jej od odpowiedzialności na podstawie art. 417 i nast. kc. Uznać należy, iż jeżeli działania władzy zawierają element publiczny, to nie może się ona powoływać na powierzenie ich realizacji innemu podmiotowi. Reasumując, Gmina ponosi odpowiedzialność także wtedy, gdy szkoda wyniknęła z działań firmy, którą wynajęła do zimowego utrzymania dróg.

W tym stanie rzeczy pozwany w niniejszej sprawie nie posiada legitymacji procesowej biernej. Skoro tak - należało oddalić wnioski dowodowe pełnomocnika powódki jako bezprzedmiotowe.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc.

Apelację o powyższego wyroku wniosła powódka, zaskarżając wyrok w całości.

Skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego tj.: art. 417 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie w okolicznościach rozpoznawanej sprawy co skutkowało oddaleniem powództwa, podczas gdy brak było podstaw do wydania takiego orzeczenia, skoro odpowiedzialność Miasta B. oraz Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. jest solidarna.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Bełchatowie do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna.

Ma rację skarżący, że Sąd pierwszej instancji dopuścił się obrazy prawa materialnego art. 417 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie.

Nie ulega żadnym wątpliwościom, iż ulica (...) w B. w dacie przedmiotowego zdarzenia pozostawała w zarządzie Miasta B., które zleciło Przedsiębiorstwu (...) spółce z o.o. w B. zimowe utrzymanie dróg pozostających w zarządzie Miasta. Zgodzić należy się ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji wyrażonym w oparciu o wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 roku, III CSK 211/13, LEX nr 1504755, iż nieusprawiedliwiona jest teza, że prawna dopuszczalność powierzenia przez organ władzy publicznej zadania z zakresu użyteczności publicznej (zadania publicznego) innemu podmiotowi spoza sfery władzy publicznej czyni z tego zadania przejaw działalności niewładczej albo że może z innej przyczyny zwolnić powierzającego z odpowiedzialności na podstawie art. 417 i n. k.c.

Zgodnie z art. 417 § 2 k.c., jeżeli wykonywanie zadań z zakresu władzy publicznej zlecono, na podstawie porozumienia, jednostce samorządu terytorialnego albo innej osobie prawnej, solidarną odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę

ponosi ich wykonawca oraz zlecająca je jednostka samorządu terytorialnego albo Skarb Państwa. W niniejszej sprawie nastąpiło zlecenie wykonania zadania z zakresu władzy publicznej (utrzymania dróg publicznych): przez (...) Sp. z o.o. w B.. Zlecenie to mieści się w hipotezie normy zamieszczonej w art. 417 § 2 k.c. Okoliczność, że Gmina Miasto B. powierzyła wykonanie zadania wspomnianemu przedsiębiorstwu, nie zwalnia teźże gminy z odpowiedzialności na podstawie art. 417 § 1 k.c. W tej kwestii Stanowisko Sądu Odwoławczego jest zbieżne ze stanowiskiem Sadu Rejonowego. Sąd pierwszej instancji zapomniał jednak o tym, że zgodnie z treścią art. 417 § 2 k.c. odpowiedzialność jednostki samorządu terytorialnego (Gminy Miasta B.) i wykonawcy (Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w B.) jest odpowiedzialnością solidarną. A skoro tak to art. 366 k.c. traktujący o wielości osób zobowiązanych stanowi, że w takiej sytuacji wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych. To wierzyciel ma prawo wyboru od którego z dłużników solidarnych będzie dochodził roszczenia, czy będzie to Gmina Miasto B., czy teź Przedsiębiorstw (...) Sp. z o.o. w B.. Powód w niniejszej sprawie dokonał wyboru pozyswając Przedsiębiorstw (...) Sp. z o.o. w B..

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska Sądu Rejonowego, iż w sprawie niniejszej zachodzi brak legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego. Wszystko to prowadzi do przyjęcia, że doszło do nierozpoznania istoty sprawy. Przyjmuje się, bowiem, że do nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dojdzie w szczególności w razie oddalenia powództwa z uwagi na przyjęcie przedawnienia roszczenia, prekluzji lub braku legitymacji procesowej strony, której oceny sąd drugiej instancji nie podziela (zob. w szczególności wyrok SN z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; wyrok SN z dnia 14 maja 2002 r., V CKN 357/00, LEX nr 55513).

Sąd pierwszej instancji rozpoznając ponownie sprawę przeprowadzi postępowanie dowodowe i dokona oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w świetle art. 233 § 1 k.p.c.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Belchatowie pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.